

Bedřich Smetana

Libuše

Napsal Josef Wenzig
Český překlad Ervín Špindler

Libuše, česká kněžna – soprán
Přemysl ze Stadic – baryton
Chrudoš od Otavy – bas
Štáhlav na Radbuze, bratři – tenor
Lutobor z Dobroslavského Chlumce, jejich strýc – bas
Radovan od Kamena mosta – baryton
Krasava, Lutoborova dcera – soprán
Radmila, sestra obou bratří – alt
Čtyři ženci – soprány, alt, tenor

Kmeti, leši i vladyky. Panny a děvy z dvora Libušina.
Přemyslova čeleď, lid.
Děj se koná na Vyšehradě, ve Stadicích, v hornaté
krajině lesní za dob pohanských.

JEDNÁNÍ PRVNÍ (Libušin soud)

Libušina síň na Vyšehradě, s pohledem na Vltavské údolí.

Výstup 1.

RADMILA

Slovutná dcero Kroka, slavná kněžno,
ó dík, ó dík,
žes na mou prosbu povolala kmety,
by srovnali zlou hádku
jež vznikla o dědictví otcovské,
ač sotva skonala, mezi bratry tak
nepředvídaně, tak neslýchaně.

KRASAVA (*stranou*)

Ó běda! Vímtě,
kdo vinen tím;
jak mohla jsem tušit,
že to způsobím!

RADMILA

Věštyně budoucnosti! Obdařena
od bohů moudrostí, jež zmatky rovná!
Své oba bratry ještě naposledy
poroučím v přízeň tvou.
Neb povždy žili
ve svornosti a míru jen;
až Černoboh – jen ten to mohl být –,
až Černoboh ten škodolibý,
ponořil ducha jejich v temný blud.

KRASAVA (*u sebe, rozčileně*)

Bohové! Pozdě
teď lkala bych,
když rodí se zkáza
z činů mých!

LIBUŠE (*Radmilu zvedajíc k sobě*)

Již vstaň a potěš mysl svoji!
Libuši vodí bohův hlas.
S pomocí jejich podaří se,
že bratři srovnají se zas.

Bedřich Smetana

Libuše

Libretto by Josef Wenzig

Libuše, Bohemian Princess – soprano
Přemysl of Stadic – baritone
Chrudoš from Otava – bass
Štáhlav from Radbuza, his brother – tenor
Lutobor from Dobroslavský Chlumec, their uncle – bass
Radovan from the Stone Bridge – baritone
Krasava, Lutobor's daughter – soprano
Radmila, sister of the two brothers – contralto
Four harvesters – sopranos, contralto, tenor

Elders, chieftains and noblemen.
Maidens at Libuše's court.
Přemysl's retinue. People.

ACT ONE (Libuše's Judgement)

Libuše's hall at Vyšehrad with a view of the Vltava valley.

Scene 1

RADMILA

You, Krok's illustrious daughter, mighty princess,
thank you, thank you
that at my prayer you've summoned the elders,
to subdue the evil strife
which arose about my father's estates
soon after his death, between my brothers
so suddenly and unexpectedly!

KRASAVA (*aside*)

O woe! I know
whose guilt it is;
how could I have fancied
that I would cause this!

RADMILA

Prophetess of the future! Upon whom
the Gods have bestowed the wisdom
which can solve conflicts!
Both of my brothers I now for the last time
commit to your favour. For always have they
lived in peace and concord only;
till the Evil One – he must have done it –,
the Evil One, the malicious one,
into darkness plunged their erring minds.

KRASAVA (*to herself excitedly*)

O ye gods! It's late
to lament now
when ruin results
from my deeds!

LIBUŠE (*lifting Radmila to herself, calmly*)

Rise up and put your mind at peace!
Libuše's guiders are the gods.
With their help we shall succeed in solving
the strife which now divides your kin.

Bohové věční tamo nad oblaky,
v milosti shlížejte na tuto zem!
Ku svornosti je vedte
a lásce pozasvěťte,
had sváru nechať mine její lem!
Ať síly země jeho blaho rodí
a lidu všemu hojnost plodí!
Ať svorné síly vedou národ k štěstí
a příštím věkům jeho slávu věstí!
Ó bohové, slyšte modlitbu mou,
můj národ vezměte v ochranu svou!
Ó, chraňte mou vlast!
Můj národ vezměte v ochranu svou!

LIBUŠE (*slavně*)
Již hlas mě volá
do sboru hlav,
k svatému soudu
dle otců práv!

Výstup 2.

KRASAVA
Nemohu dále!
Jej nelze mi zřít!
Před jeho tváří
bych nemohla dlít!

RADMILA (*navráti se rychle*)
Krasavo, proč váháš jíti
s námi, vidím tě se chvěti?

KRASAVA
Na mé tváři viny znak,
znesvětil by soud můj zrak!

RADMILA
Ha, co to, co má to býti?
Zjev, co skryto v duši tvé!
Krasavo, ó mluv, ó pověz,
vždyť tě družka sestrou zve!

KRASAVA
Vidíš ten plamen,
jak se v kotouči zvedá!
Běda, teď jsme se
vždy dále a dále, výš a výš!
Již chatka padá, tam hoří stoh,
již spaluje lesy;
po vůkolí všem
moře plamenův!
Ó, ten žár, který po zemi vzplál,
mou rukou vznikl, mou rukou se vzňal!

RADMILA
Bohové, co se to stalo?
Mluv! Co tě tak rozervalo?

KRASAVA
Všechno se dozvíš,
řeknu ti vše;
ne však zde,
zde mezi stěnami tmavého hrobu,
jež se zhroutiti
hrozí na mne ubohou!

Eternal gods, ye that dwell above the clouds,
look down with grace upon this our land!
To concord do ye lead it,
to love consecrate it,
outside its borders keep the serpent of strife!
May the land's powers bring about good
and produce plenty for all its men!
May concord and love lead the people forward
and proclaim the glory of its future days!
O, my gods, hear this my prayer,
take my people under your wing!
O, protect my land!
Take my people under your wing!

LIBUŠE (*solemnly*)
This voice invites me
to the council
to solemn judgement
as custom demands!

Scene 2

KRASAVA
I cannot join them!
I must not see him!
I, before his face
could not, could not abide!

RADMILA (*returning quickly*)
Krasava, why do you not go
with us; I see you are trembling!

KRASAVA
My face bears the sign of guilt
my look would desecrate the court!

RADMILA
What is this, what does it all mean?
Say what's hidden in your heart!
Krasava, do say, do tell me,
for you're like a sister to me!

KRASAVA
Do you see that blaze
which rises in a whirl?
Alas, the higher it rises
the stronger it becomes up and up!
There's hut crumbling, there burns a stack,
now forests are burning;
the whole land's engulfed
by a sea of flames!
The blaze that rages all around us
I have kindled, my hand started it!

RADMILA
O, ye gods! What has happened?
Speak! What might have upset you so?

KRASAVA
All of it you'll learn,
I'll tell you all;
but not here,
but not here amidst the walls of a dark grave,
which threaten to fall
upon me, wretched creature!

Pojď, kde je volný větrů let,
tam všechno, všechno tobě vyjevím;
pojď, pojď, kde se modrý klene svět,
tam tobě všechno, vše ti povím!
Pomalou odcházejí.

PROMĚNA

Prostranství na Vyšehradě. V pozadí lípa. Pod korunou její na zvýšeném místě trůn; pod trůnem na třínožce stojí nádoba s ohněm, pod nádobou touto jiná s vodou. Chrudoš, Štáhlav, Lutobor, Radovan. Leši, vladyky, lid.

Výstup 3.

SBOR

Běda, když mezi vlastními bratry
spory se rodí a mrzký svár;
k samému nebi zloba ta vniká
volajíc bohův hněv i zmar!

CHRUDOŠ

Ne! Ne! Těch řečí nechte!
S tím
(ukazuje na Štáhlava)
déle nelze se snést!
Ač spanilý je v tváři,
má v mysli klam a lest.

ŠTÁHLAV

Mám v lásce svého bratra,
však jeho zvůli juž
nadále já snášet nesmím;
jsemť bohdá také muž!

LUTOBOR

Teď víte, smířit že jich nelze!
Já sám, jich strýc, nadarmo jsem
domlouval oběma; bojím se,
že marně pohnání jsou sem!

RADOVAN

Nám knížete jest věru třeba,
by se jí dobrým rádcem stal;
ó, kéž by sobě choť vzala,
který by vášně poutat znal!

LUTOBOR *(tajně k Radovanovi)*

Praví se, že na bílém oři
do Stadic jezdí za radou;
ó, kéž by Přemysla si vzala,
pak blaze zemi!
Žazní slavnostní zvuky pochodu.
Hle, již jdou!

Výstup 4.

Průvod. Dvě panny předstoupí. Pravá nese desky, levá meč. Poté Libuše. Za ní deset děv dvojřadem. Průvod jde po celém jevišti. Shromáždění se hluboce uklánějí. Libuše vystoupí na trůn. Vpravo postaví se panna nesoucí desky, vlevo druhá s mečem. Ostatní seřadí se na obě strany.

Come! Where the winds do freely play,
there I shall tell you everything;
come, come, where the blue sky vaults above
there I shall tell you, tell you all!
Both depart slowly.

CHANGE OF SCENE

An open space at Vyšehrad. In the background stands a linden tree. Under it, on a dais, stands the throne, beneath the throne stands a tripod with a vessel with burning fire in it, beneath this vessel stands another filled with water. Chrudoš, Štáhlav, Lutobor, Radovan, chieftains, noblemen.

Scene 3

CHORUS

Alas that between sons such
conflicts arise hateful strife;
that anger rises up to heaven
inviting the wrath of the gods!

CHRUDOŠ

No, No! Stop all this babble!
Him
(pointing to Štáhlav)
I can suffer no more!
Though lovely his face may be,
his mind is base and vile.

ŠTÁHLAV

I keep in love my brother,
but suffer from his whim
and evil will I can no longer;
for I, too, am a man!

LUTOBOR

Now you know, they won't be reconciled!
I, their uncle, have tried in vain
to argue with them both; I fear now
that in vain they were summoned here!

RADOVAN

We truly need a man for ruler
who would support her with his aid;
O, that she might only choose a husband,
capable of restraining passion!

LUTOBOR *(in an aside to Radovan)*

They say that, mounted on her white horse,
in Stadice she seeks advice;
O, that she Přemysl might have made her choice,
then peace would ensue!
The sounds of a festive march are heard.
Lo, they come!

Scene 4

The procession. – Two maidens step forward. The one on the right carries the tablets, the one on the left carries a sword. Libuše follows. After her ten maidens in doublefile. The procession crosses the whole stage. Those assembled there bow in reverence. Libuše ascends the throne. The maiden carrying the tablets stands at her right side, the one carrying the sword at her left. The others group themselves on both sides.

CHRUDOŠ (*k sobě*)
Ten had tu schází,
má přede mnou strach,
že by ji zrak můj snad,
snad pokořil v prach!

LIBUŠE
Vy kmeti, leši! Před vámi tu jsem,
dceř Krokova, na trůn zvolena vámi!
Pod korunou svaté naší lípy,
po pravici mé desky právodatné,
nalevo křivdy kárající meč;
před mými zraky oheň pravdozvěstný
a u mých nohou svatocudná voda!
Já svolala vás, vladyky i kmety,
abyste při tu rozřešili:
nad Chrudošem od Otavy křivé,
od Otavy křivé, zlatonosné;
Nad Štáhlavem na Radbuze chladné!
Ti, oba bratři, oba Klenovici,
roda stara Tetvy Popelova,
který přišel s pluky Čechovými
v tyto žírné vlasti přes tři řeky,
o dědictví otcovské se sváří,
ač sotva k otcům odešel jich otec.
Nuž slyšte! Sudte! – Počni, Chrudoši!

CHRUDOŠ
Jsem starší bratra,
dle toho právem,
jakž u sousedních Němců zní,
mám dědit všechno!
Pevně budu stát,
jako že stojí ten hrad,
nech i slunce naň se usmívá
nebo bouře hruď mu rozrývá!

LIBUŠE
A co dí Štáhlav, mladší obou bratří?

ŠTÁHLAV
Rád se uspokojím tím,
co určíš ty, slovutná kněžno,
s kmety, lechy vespolek,
kteří jsou hlavou všemu lidu.
Co vy uznáte, nech stane se!
V soud váš pevnou víru mám,
k mocné skále hledím k vám!

LIBUŠE
Vladyky, kmeti, po dávných zvyklostech,
po zákonu věkožíznyh bohův
oba dva bratři vládnou
dědictvím otce v jedno;
čili rozdělí se stejnou měrou!
Rozřešíte moje výpovědi,
čili budou u vás po rozumu;
nebudou-li u vás po rozumu,
ustavíte jima nový nález,
ký by smířil rozvaděné bratry!

ŠTÁHLAV (*rozhlížeje se po řadách děv; k sobě*)
Kde jest má sestra?
Nevidím ji u děv!
Co se to stalo?
Jaký to zjev?

CHRUDOŠ (*to himself*)
That snake is not here,
she's afraid of me,
she fears that I, perhaps,
would humiliate her!

LIBUŠE
You elders, chieftains! I come before you here,
I, Krok's daughter, whom you yourselves have chosen!
Under our sacred lime tree,
on my right hand the tablets of the law,
on my left the sword that punishes wrong,
before my eyes the truth revealing fire,
and at my feet the purifying water!
I have summoned you, noblemen and elders,
that you may decide this litigation
between Chrudoš from Otava the Crooked,
from Otava the Crooked and Goldbearing,
and Štáhlav from Radbuza the Cold.
They, two brothers, both Klenovici,
of the old clan of Popel's Tetva,
who with the regiments of Father Čech
came to this fertile land across three rivers,
fight over their legacy
although the goods have just received their parent.
So hear ye! Judge ye! – Begin, Chrudoš, now!

CHRUDOŠ
I am the elder son;
according to the law
which our neighbours, the German, have
I inherit all!
Firmly shall I stand,
as firm as this castle,
whether the sun is shining on it
or a storm tearing its breast apart!

LIBUŠE
And what says Štáhlav, the younger of the two?

ŠTÁHLAV
I'll be gladly satisfied
with what yourselves, glorious princess,
nobles, elders together,
as you will decide,
so shall it be!
I don't doubt your lawful judgement,
as to a rock I look up to you!

LIBUŠE
Noblemen, elders, it's an ancient custom
and law given by our gods eternal
that both the brothers manage
the goods their father left them;
or, if they will, each get an equal share!
You will either consent to my judgement
if it agrees with your own opinion,
or if it does not appear righteous
you will have to make another ruling
which would resolve this fraternal conflict!

ŠTÁHLAV (*looking at the maidens, to himself*)
Where is my sister?
She's not with the maidens!
Has something happened?
How strange it is!

CHRUDOŠ (*k sobě*)
Jak teskně se
po Krasavě ptá!
Ó, zrádná ženo,
buď prokleta!

RADOVAN (*k Libuši*)
Jsme sjednoceni!

LIBUŠE
Nuže, soud již oznam,
ať zaslechne jej veškerý můj lid!

RADOVAN
Oba rodní bratři Klenovici,
roda stara Tetvy Popelova,
který přišel s pluky Čechovými
v tyto žírné vlasti přes tři řeky,
smíříte se takto o dědiny:
budete jim oba v jedno vlásti!

CHRUDOŠ (*zuře, zvedá zatnuté pěstě*)
My v jedno? Ne! Ne! Toť řádné!
Spíš svět se v rum rozpadne!
(*obrácen k Libuši*)
Běda, když se ku ptencům
plíží zmije zlá,
běda, jimž žena vládne
tak nestálá!
Muž jen na muže sluší,
pevnát jeho pěst;
váš soud je mi ničím,
neboť on z ženy jest!
(*Odkvapí.*)

SBOR
Hrůza! Ký to vzdorný hněv!

LIBUŠE
Vy svědky jste!

LUTOBOR
U Peruna, já pomstím hanu tvoji!
(*Žene se za Chrudošem.*)

ŠTÁHLAV
Pryč! Pryč! Za nimi!
Než setkají se v boji!
(*Pospíchá za Lutoborem.*)

LIBUŠE
Ó, hanbou rdím se v líci!

SBOR
Ledem stydne těla krev!
Leknutím se tají dech,
řeč zachází, zrak i slech!

LIBUŠE
Vy slyšeli jste pohanění moje,
jak na mě lál před tváří národa,
že jsem jen ženou nestatečnou v boji
a bídný ten, kdo ženě žezlo dá!
Nuž staň se, nech ať po železe vládne
nadále muž! Vy sami zvolte ho,

CHRUDOŠ (*to himself*)
How yearningly
he seeks Krasava!
O, fickle woman,
a curse upon you!

RADOVAN (*to Libuše*)
We are agreed!

LIBUŠE
Proceed, your judgement state!
Let it be heard by all my people here!

RADOVAN
Both the kinsmen, brothers Klenovici,
of the dol clan of Popel's Tetva,
who with the regiments of Father Čech
came to this fertile land across three rivers,
shall thus decide their strife as heirs:
both of you shall use it together!

CHRUDOŠ (*furious, raises his clenched fists*)
Both of us? No! No! It shall not be!
I would rather the world fall apart first!
(*turning to Libuše*)
Woe to them birds when an evil snake
creeps up,
woe to whom a woman
rules, inconstant!
Man can only man obey,
for his fist is firm;
I despise your ruling,
it comes from a woman!
(*He rushes away.*)

CHORUS
Horror! What a spiteful rage!

LIBUŠE
You're witnesses!

LUTOBOR
By gods I swear, I shall avenge this insult!
(*He rushes after Chrudoš.*)

ŠTÁHLAV
Quick! Quick! After them!
Before they meet in combat!
(*He hurries after Lutobor.*)

LIBUŠE
With shame my face is blushing!

CHORUS
The blood is freezing in our veins!
Fear stops our breath,
speechless are we, blind and deaf!

LIBUŠE
You yourselves have heard how he insulted me,
how he has cursed me here in your presence
that I am only a courageless woman,
and a scoundrel he who lets a woman rule!
So be it! Let henceforth with an iron fist
my husband rule! You, yourselves, elect him

jenž vláští vámi má z té výše hradné
a mstítí mě. Já vdám se za něho!

RADOVAN

Ó, je-li dnešní den k tomu dán,
by tu ti vnukl snahu,
pak buď tedy navždy požehnán,
neb národ vedl k blahu!
Však na nás marně bys žádala,
bychom ti určili muže,
vol sama, jak tebe vyvolil lid,
a vše se zdařiti může!

VŠICHNI

Vol sama podle žádosti své,
dle srdce, neupoutána,
my přivítáme s jásotem
dnův budoucích vládce a pána!

LIBUŠE

Nenadálá blahosti!
Sama zvolím chotě svého,
jej, jenž skvostem srdce mého
již od dávné mladosti!
Nuž staň se! Volba vykonána
po uvážení přemnohém!
Již zvěstujte to, drazí, všem
že ten, kdož trůn si
osvojí v pokoji,
je Přemysl ze Stadice,
vaše kníže!

RADOVAN A SBOR

Buď zdráv! Již, národe, jásej!

LIBUŠE (*k sobě*)

Jaká to rozkoš!

RADOVAN A SBOR

Ať po zemi zazní blaha hlas!

LIBUŠE

Jej přivinu k srdci!

RADOVAN A SBOR

A jako vás dva milosti páska,
tak svazek svornosti objímej nás!

JEDNÁNÍ DRUHÉ (Libušin sňatek)

*Horská krajina lesní.
V pozadí mohyla.*

Výstup 1.

Lutobor, Krasava, později Štáhlav, Radmila.

LUTOBOR

Napojte koně teď a čekejte!
Ó, proč mě božský osud trestá
tak nezvedeným dítětem?
Jak různá jeho, moje cesta!
Ať proto zví o hněvu mém!
Slabosti ženská, marné snění,
ó, lsti a nerozume žen!

who shall rule over you from this strong fortress
and avenge me. And I shall marry him!

RADOVAN

O were this very day predestined
to give you this idea,
then it will be for ever blessed,
for it means the people's good!
But vainly would you request us
to make the choice of your husband,
as you were chosen by the people,
choose yourself and all will follow well!

ALL

Choose yourself according to your pleasure,
your heart's desire, free in your choice,
and we shall welcome jubilantly
the ruler of our future days!

LIBUŠE

What unexpected blessing!
Myself I'll choose my husband then,
him whom my heart cherishes long
since the time of my youth!
So be it! My choice has long been made
and after thorough thinking!
Go, tell it to all people then
that he who in peace
will ascend the throne
is Přemysl of Stadice,
your prince and lord!

RADOVAN AND CHORUS

Long live! Ye, people all, rejoice!

LIBUŠE (*to herself*)

O, what a delight!

RADOVAN AND CHORUS

Let the sound of joy ring through the land!

LIBUŠE

I'll hold him in my arms!

RADOVAN AND CHORUS

And as the bond of love unites you two
so let the bond of concord unite us!

ACT TWO (Libuše's marriage)

*A mountainous wooded country.
In the background a burial mound.*

SCENE 1

Lutobor, Krasava, later Štáhlav, Radmila.

LUTOBOR

Water the horses now and wait for me!
O, why does divine fate punish me
with such an unprincipled child?
How different is her way from my own!
So let her now my anger know!
O, female weakness, futile dreaming,
o, female artifice and guile!

Jak často ještě k zahubení
půl světa hodíš ve plamen!

KRASAVA

Můj otče, ach, již druhý dlouhý den
jsme na cestě a zdráháte se posud
nám zvěstovati této cesty cíl!
Však, kujte sobě cokoli,
vyžehňte dceru v divé pustiny,
pohrobte dceru třeba ve propasti,
jen dejte zřítí mi ve vaši tvář!
Můj otče, nežli nade mnou
vznesete těžký soud,
dovolte mi jen jednou, jen jednou
vám ve tvář pohlédnout!
Já zkvétala jsem v lesku,
jenž zdobíval váš zrak,
a raděj zhynu v stesku,
než ve tmách, než ve tmách
žítí tak!

LUTOBOR (*odvrácen od Krasavy*)

Vlk a liška lstivá
nepochází z ušlechtilého jelena,
a z orla, jenž se v mračna sází,
nevzešla noční plemena!
Ty nejsi krev má, v duši tvojí
tak podlá faleš sídlo má,
že nejlepšího reka v boji
otravným jedem užívá!

KRASAVA

Můj otče, slyšte, pomněte,
že obětí jsem kruté vášně!
Mou vinu zlou
nesudte pojednou! –
Ach, vzňalo se láskou k Chrudoši
mé srdce, vzplanulo při poznání,
že není ke mně bez citu.
Však jakkoli jsem chtěla
odloutiti tajemství jeho,
vždy pyšně vyhýbal se nástrahám.
To bodlo mne,
že častokrát jsem plakala.
I napadlo mi vzítí na něm
pomstu, děsnou pomstu za trýzeň.
Můj otče, hle! Tot' pramen zla!
A tož, když v blahé touze lásky
on plál a cit svůj projevil,
že jsem, ó žel, ho odbyla,
na srozuměnou davši mu
– jáť netušila následků –,
že zadána jest láska má,
že citů mých pánem je bratr, ne on!
Ale čím mocněji se nes
spor obou bratří k činu,
tím jen víc mě pojímal strach
vyznati vinu,
tím více vzrůstala
zoufalost moje
až u šílenost!
Za politování vás prosím,
za jediný pohled ždám,
nesudte nemilosrdně,
když se v pokoře z viny své znám!

How often yet will you lead the men
of half the world to utter ruin?

KRASAVA

My father, ah, the second weary day
we have spent on our way and you still hesitate
to reveal to us this journey's aim!
But whatever you may intend,
chase your daughter out into the wilderness,
bury your daughter in a bottomless pit,
but let me look into your dearest face!
My father, before you proclaim
your severe judgement, please,
allow me just once again, once again
to look into your face!
I blossomed in the sunshine
which from your eyes did come,
I'd rather die in sorrow
than live thus in the dark,
in the dark!

LUTOBOR (*turned away from her*)

Cunning wolves and foxes
by noble deers have never been procreated,
and eagles which through clouds do soar
have not brought into being bats!
You're not my blood, no, in your soul seems
such crafty falsehood to reside
that with its venom does it poison
one of our greatest heroes!

KRASAVA

My father, hear me, keep in mind
that I'm the victim of a passion!
My evil guilt
hastily do not judge! –
I have fallen in love with Chrudoš
and my heart flamed up when I saw
that he does not lack love for me.
But however I tried to
make him disclose his secret feelings,
he proudly avoided all my snares.
That wounded me
and frequently I have shed tears.
And so I thought to take my vengeance,
vengeance, frightful vengeance against him.
My father, lo! This is the cause!
And so when he in love's sweet yearning
flamed up and declared himself,
I have, alas, rejected him,
have given him to understand
– not facing the consequences –
that my heart is no longer free,
that the one I love is his brother, not he!
Alas the more the strife has grown
and deepened between brothers,
the more afraid I have become
to admit my guilt,
the greater grew my desperation
making me nearly mad!
Your compassion is what I'm seeking,
I beg for only one look,
do not judge me without mercy
when in meekness I confess my guilt!

ŠTÁHLAV A RADMILA
Za politování prosíme!
Za jediný pohled ždál!
Nesuďte nemilosrdně,
když se v pokoře z viny své zná!

KRASAVA
Slyšte mne!

ŠTÁHLAV A RADMILA
Ó, milost! Hle!

(Krasava kleká před Lutoborem.)

LUTOBOR
Nuž buď! –
Jak divý mrak uháněl Chrudoš
z hradebních bran, že jsem ho rychlou nohou
již dohoniti nemohl, a teď
jsem s hrůzou pochopil, co se stalo.
I obeslal jsem Chrudoše v tento den
sem k hrobu k otcovu,
jenž byl můj brat.
A tamto-li na svatém pohřebišti
ho uchlácholíš, aby nevzdoroval
a nesáh' k pádné zbrani snad;
by naší kněžně povznesené
tak vysoko nad ostatní rod všecken,
se vzdal, ji odprosil, – nuž pak ti též
odpustím já! – Však nezdaří-li se,
pak jdi mi s očí, jdi na věky věkův!
(Rychle odkvapí.)

Výstup 2.
Chrudoš, Krasava, později Radmila, Štáhlav a Lutobor.

CHRUDOŠ
(vystoupí protější stranou, nepozoruje Krasavu, pomalu a zamyšlen)
Můj ujec zval mne k hrobu otcovu,
proč to? Snad abych s Libuší se smířil,
ji odprosil, jí klaněl se a kořil?
Toť nestane se, nestane se nikdy!
Prokleta budiž, prokleta
ženské plémě veškero! –
A přec, jak na tebe,
Krasavo, vzpomínám, tu srdce mé
by mohlo zhynout žalostí!
Však kde je ujec?
(zahlédne Krasavu)
Ha, co vidím zde!
Pryč odtud, pryč!
(chce odkvapit)

KRASAVA *(mu zastoupí cestu)*
Ó stůj! Ó stůj!

CHRUDOŠ
Čeho žádáš?

KRASAVA
Ach, odpuštění, – lásky tvé!

CHRUDOŠ
Žádáš mé lásky a miluješ bratra!

ŠTÁHLAV AND RADMILA
Your compassion is what we're seeking!
She begs for only one look!
Do not judge without mercy
when in meekness she admits her guilt!

KRASAVA
Hear me, hear!

ŠTÁHLAV A RADMILA
Have mercy! Please!

(Krasava kneels down before Lutobor.)

LUTOBOR
So be it!
Like a dark cloud Chrudoš rushed
through the burg's gates, no matter how I hurried
I could not overtake him, and now
with horror have I learned what has happened.
So I have summoned Chrudoš on this day
here to his father's grave
who was my kin.
If you succeed at this sacred place
in calming him so that he foregoes defiance,
renounces all violent deeds,
submits to our princess, elevated
so high above all other clans and people,
begs her pardon – well, then I shall
forgive you, too! – But should you fail in this,
then away go and never return!
(Departs.)

Scene 2
Chrudoš, Krasava, later Radmila, Štáhlav and Lutobor.

CHRUDOŠ
(enters from the opposite side, slowly and immersed in thoughts, does not see Krasava at first)
My uncle bid me to my father's grave,
why that? Perhaps with Libuše to make peace,
beg her pardon, bow to her, pay homage?
That will not happen, will never happen!
Curse upon them! Curse on them!
Cursed be the whole female race! –
And yet, when my thoughts stray,
Krasava, towards you, my heart is near
to bursting for deep sorrow!
But where is my uncle?
(He sees Krasava.)
Ah, what do I see?
Away from here!
(Wants to run away.)

KRASAVA *(barring his way)*
O, stay! O, stay!

CHRUDOŠ
What do you want?

KRASAVA
Ah, your forgiveness – and your love!

CHRUDOŠ
Your request my love and you love my brother!

KRASAVA

Ó pomni, jak jsi v pýše své mne trápil,
mě mučil, trýznil, nežli přiznals se,
že srdce tvé se v lásce ke mně sklání!
Tenkrát zadržené zlosti plamen
vyšlehl v prsou mých.
Bodána pomsty ostnem ostnem
jsem na oko se stavěla,
jako bych bratru tvému přála.
Ach, já ubohá neuvážila,
kam by to vésti mohlo,
že až ke zkáze celé naší vlasti! –
Ó, dej se obměkčiti!
Jak veliká vina má,
jen horoucí láskou k tobě
jsem ubohá chybila!

CHRUDOŠ

Jsi falešná a falše nenávidím!

KRASAVA

Vždyť z celého srdce pykám
nepravdivosti své.
Ó, slituj se nad dívku,
jež jinak zahyne!

CHRUDOŠ

Nechť každý nese následky svých činů!

KRASAVA

Nuž viz, tam mohyla ční,
tam drahý tvůj otec dlí!
Pro svatou památku naň,
pro rodinný svazek,
který vás váže,
a smír nám káže,
prosím a žádám od tebe:
buď ke mně nakloň srdce své
neb mečem protkni srdce mé!

CHRUDOŠ

Ha, jak mohutně v mém se nitru
vroucí její slova pnou!
Jako střely rozžehané
vnikají mně do prsou!
Má Krasavo!

KRASAVA

Můj Chrudoši!

(Zatímco si Chrudoš a Krasava mlčky leží v náruči, vystoupí Radmila, vedouc Lutobora a ukazujíc na ně; zároveň s nimi vystoupí Štáhlav.)

RADMILA, ŠTÁHLAV A LUTOBOR

On s Krasavou, hle, smířil se!
Nám kyne blahá naděje,
že smíří se i s vládyní!
Hvězda naděje nám svítá,
ranní záře plápolá!

PROMĚNA

Venkovská krajina z okolí Stadického. V pozadí Přemyslův pěkný statek. Brána do statku vedoucí je otevřena. S obou stran lípy, u jedné z nich pluh.

KRASAVA

Remember, in your pride you tormented me,
tortured me, saddened before you've admitted
that your heart too inclines in love towards me!
Then has the flame of a long repressed anger
burst out of my breast.
Spurred by the thorn of vengeance
I've deliberately acted
as if I favoured your brother.
Ah, I have, alas, not given thought
what this might lead us to,
that even our country might be ruined! –
O, let me persuade you!
However great my guilt is,
only out of love for you
have I made this fatal error!

CHRUDOŠ

You are faithless, and falsehood I can't suffer!

KRASAVA

Why, I wholeheartedly regret
the wrong that I have done!
Have mercy on a maiden,
or else she will perish!

CHRUDOŠ

Let each one bear the burden of his actions!

KRASAVA

See, there's that burial mound
where your dear father's resting!
For his sacred memory,
for the bond of kinship
which binds us
and imposes peace,
I pray and request you now:
either to give your heart to me
or thrust your sword through my own heart!

CHRUDOŠ

Ah, how forcefully in my heart are
her ardent words implanted!
They like flaming arrows,
penetrate all my being!
My Krasava!

KRASAVA

O, my Chrudoš!

(While Krasava and Chrudoš embrace each other silently, Radmila enters leading Lutobor and point them out. Together with them enters Štáhlav.)

RADMILA, ŠTÁHLAV AND LUTOBOR

With Krasava he's reconciled!
Now may we hope with renewed strength
that he'll make peace with the princess!
The star of hope shines now again
and morning glow is flaming!

CHANGE OF SCENE

Countryside in neighbourhood of Stadice. Přemysl's lovely farmhouse. On both sides stand linden-trees and beside one of them stands a plough.

Výstup 3.
Přemysl, jeho čeled' a ženci..

ČTYŘI ŽENCI

Heja! Heja!
Bez klidu dále a na pole ven,
v práci a ruchu my končíme den!
Klopotu odmění přírody moc,
chutě ku práci, než nastane noc!

PŘEMYSL

Již plane slunce, blahý míru sen
se vznáší celou přírodou, a jen
v mých nadrech vládne nepokoj, jakás to
snad předtucha, že osud změny strojí.
Či jsem ovládán Libušou,
že na svých cestách krajem u mne snad
prodlívá ráda? Ona jistě jen
si připomíná doby svého mládí,
když ještě pospolu jsme
choďovali do budečské školy!
A kdyby náklonnost ta byla láskou
tak opravdovou jako jest má?
Ano, marně vzdoruji tvé moci,
láska svatá, marně zápasím,
její obraz tane dnem i nocí
v myslí mé, kam hlavu uložím!
Ale není-liž to marné
sahat k hvězdám tamo nahoru?
Po nebesích plují v záři černé,
aby zašly v dálném obzoru!
Ano, proč bych
neměl doufati přece,
doufati směle v její lásku?
Či-li mi bohové vezdejších statků
dosti nedali darem?
Důvěru ke mně chová lid
a paží mých odvahu zná!
Ani tura řev
ani bouře hněv
neleká mne!
Máchnu-li mečem, klátí se doubci,
sosny, velikáni lesa!
Ať se odváží jen sem,
my vraha zaženem:
lesknoucích zbraní plamenné šípy
uhájily by Libuše i lípy! –
Leč kam jsem zabloudil?
Již poledne se blíží
a slunce v temeni!
Teď čeled' svolám z polní práce domů,
je k oddechu čas!
(Třikrát zatroubí na roh.)

SBOR ŽENCŮ

Klopotu odmění přírody moc,
chutě ku práci, než nastane noc!
Bez klidu dále a na pole ven,
v práci a ruchu my končíme den!
Heja! Heja!

PŘEMYSL

Hle, již pospíchají sem
v žertování veselém!

Scene 3
Přemysl, his farmhands and harvesters.

FOUR HARVESTERS

Heya! Heya!
Without rest onward and out in the fields,
in work and toil we end our day!
Nature's might will reward our labours,
so let's continue before the night falls!

PŘEMYSL

The sun is blazing, a peaceful dream
is embracing the whole of nature, but
I am restless, reeling disquiet; could it be
a foreboding that fate is making changes?
Or am I moved by Libuše
who on her travels through the land, with me
is gladly staying? Ah, she certainly
does in this way recall the days of her own youth
when we both together
attended classes in the Budeč school!
And could her sympathy be a true love,
a love as true and real as mine is?
Oh yes, in vain I resist your power,
o, sacred love, in vain I struggle,
for her image stands both day and night
before me wherever I may be!
But is it not a vain enterprise
that I should reach up there for the stars?
They traverse the heavens in a magic glow
to pass beneath the far horizon!
Oh yes, in vain I resist...
But why should I
give up the daring hope
that she does love?
Or have not the gods who rule the outer world
granted me enough favours?
All the people trust in me,
the courage of my hands they know!
Neither the wild bear's charge
nor the raging storm
make me afraid!
When I swing my sword, oak trees sway,
fir-trees, the giants of the woods!
Let him but invade the land
we'll rout the enemy:
the flaming arrows of our weapons
will surely protect Libuše and her land! –
But how far have I strayed!
Now noonday is approaching,
the sun in its zenith stands!
Now I shall call the farmhands home from labour,
it's their time to rest!
(He blows the horn three times.)

THE HARVESTERS

Nature's might will reward our labours,
so let's continue before the night falls!
Without rest onward and out in the fields
in work and toil we end our day!
Heya! Heya!

PŘEMYSL

They already hurry here
making merry on the way!

Výstup 4.

Dav ženců, pozdravujíc Přemysla, vystoupí, s ním dav žen.

SBOR ŽENCŮ

Do konce dílo
je hotovo,
počneme v krátce
zas nanovo!

PŘEMYSL

Píle ta vaší
je ozdobou;
teď se radujte,
obžínky zvou!

ŽENCI

Dobrotivý je
náš hospodář,
šťěstí nechť zdobí
vždy jeho tvář!
Do konce dílo atd.

PŘEMYSL

Já ale zůstanu. – Milý tu lípy stín
a větrové šeptají báje o Libuši.
Ó, vy lípy, ó, vy lípy,
praotcův ruka vsadila vás!
Jak pne se vznešeně hlava vaše
dýchajíc vůni,
lahodnou skýtajíc včelám stravu
a člověku stín!
Právem zasvěceny
národu jste mému.
Ó, buďte jeho obrazem,
sil, ctností, krásy pravzorem!
Ha, ký to hluk?
Tam dlouhý blíží se jezdců sbor,
to vladyky a leši,
za nimi pestrý lidu proud, –
Libušin bělouš,
hle, cválá vpředu vesele!
Co to, že jede bez paní?
Ký toho význam?

Výstup 5.

Přemysl, leši, vladyky s Radovanem v čele, ze nimi lid. Zároveň vybíhá ze statku Přemyslova čeled.

RADOVAN

Od Libuše ti pozdrav nesem
kloníce v úctě šíji svou.
Slyš poselství: my zvěstovati
tobě máme zprávu radostnou!
máš zasednouti na bělouše,
až ranní zoře bude kvést,
ve slávě branou vyšehradskou
co manžel kněžnin slavit vjezd!

LEŠI A LID

Buď zdráv, buď zdráv, Libušin manžel!
Buď zdráv, ó vládce, spěchej k veselí!

PŘEMYSLOVA ČELEĎ

On že Libušin je choť?
Perun kroky jeho vod!

Scene 4

Enters a crowd of harvesters, with them a crowd of women.

FOUR HARVESTERS

The work is finished,
done, all of it,
after short rest we
shall start anew!

PŘEMYSL

Diligence is your
best virtue,
but now rejoice,
it's harvest-home!

THE HARVESTERS

Gracious is our
master and lord,
may he be always
happy in life!
The work is finished etc.

PŘEMYSL

But I shall remain here. – Pleasant is the tree's shade
and the winds are whispering stories of Libuše.
O, ye lime-trees, o, ye lime-trees,
forefather's hands have planted you here!
How nobly do your tops rise to the heights
exuding scent,
offering delightful food to the bees
and shade to man!
Truly sacred you are
to all of my people.
O, be ye ever its image,
a symbol of its virtue, strength!
What is this noise?
There a long cortege of riders comes,
they're noblemen and elders,
behind them crowds of people stream, –
Libuše's white horse,
there, gaily trotting before them!
Why is he coming without her?
What does it all mean?

Scene 5

Přemysl, the elders, the noblemen heades by Radovan, followed by the people, Přemysl's farmhands.

RADOVAN

From Libuše we bring you greetings
bowing in esteem our heads.
Hear the message: we have to announce
very happy news to you, indeed!
You must mount the horse she sends,
when morning glow will spread its rays
and through the gates of Vyšehrad you shall
as prince-consort make your entry!

THE ELDERS AND PEOPLE

Long live, long live Libuše's husband!
Long live great Ruler, hasten to the fete!

PŘEMYSL'S FARMHANDS

He is Libuše's husband?
May the gods guide all his steps!

PŘEMYSL

Co slyším? Jak? Toť pouze báj, ne pravda,
co zvěstovali jste mi nenadále!

RADOVAN

Toť poselství je Libušino,
co ústa naše pravila,
z řad lechů všech Libuše tebe
za svého chotě zvolila.
A když to zvěstovala lidu,
ozval se jásot národem,
že tebe chotěm učinila,
že ty máš býti knížetem!

OBA SBORY

Buď zdráv, buď zdráv, Libušin manželi!
Buď zdráv, ó vládce, spěchej k veselí!

PŘEMYSL

Má předtucha je vyplněna
a duše sen se pravdou stal,
a slávy brána jesti otevřena,
kterou mi osud mračnem ukrýval.
Mám po boku jí kráčet světem,
tak ona mi, tak sama velela!
Má cesta zdobena je květem,
činů se hvězda slavných zaskvěla!

RADOVAN A SBOR

Aj, vizte jeho tvář
jak zdobí štěstí zář!

PŘEMYSL

Nuž pokoj s vámi, tiché otcův sady,
kde mládí své jsem snil, kolébka stála má.
(jde k čeledi, podáváje mnohým ruce)
Nuž pokoj s vámi, moji drazí,
vám žehnám chvějícíma rukama!
Buď pokoj s vámi, krásné nivy, háje,
žehnejtež úrodou vás věční bohové!
Buď pozdraveno, ty mé rádlo,
kéž v úctě tebe mají vnukové!
Ty neseš blaho všeho světa lidu
a kypříš půdu, aby símě vzrůstalo,
ty paže tužíš k zápolení
a úrodníš, co ladem bývalo. –
Nuž staň se, ona volá, uposlechnu!

RADOVAN

Ano, volá, pohaněna
byla ubohá ta žena
rozlíceným Chrudošem!

PŘEMYSL

Co slyším?

RADOVAN

Možná, že ve vášni svojí
útok válečný již strojí
a že vzbouří naši zem!

PŘEMYSL

Co slyším? Ha! Libuše v boji s ním!
Nuž vzhůru ke hradu bez odkladu!
Nás volá kněžna k bojům vítězným!

PŘEMYSL

What is this? How? It's fairy tale, not the truth
that you announce so unexpectedly!

RADOVAN

It is a message from Libuše
that we have just announced to you.
Of all elders Libuše has thus
selected you as her husband.
And when she told this to the people
a shout of joy rose from their lips
that she has chosen you for husband,
that you are henceforth our prince!

BOTH CHORUSES

Long live, long live Libuše's husband!
Long live great Ruler, hasten to the fete!

PŘEMYSL

My foreboding is thus fulfilled
and my heart's dream has thus come true.
The gate of glory stands open before me
which up to now Fate shrouded in a cloud.
I side by side shall live with her now
as she herself commands!
My way through life is strewn with flowers,
the star of great deeds rises in the sky!

RADOVAN AND CHORUS

Ah, look into his face,
it shines with happiness!

PŘEMYSL

Peace be with you, my father's quiet gardens
where in my youth I've dreamt, where my cradle stood!
Peace be with you, my dears,
bless you with my trembling hands!
Peace be with you now, lovely fields and forests,
may ye always be blessed with crops by
eternal gods!
Greetings to you, to you, my plouthshare,
may my grandchildren hold you in esteem!
You bring welfare to all the peoples on earth
and turn the soil that seeds may grow and bear fruits,
you strengthen hands which defend the land
and make fertile what udes to lie fallow. –
So be it, she is calling, I shall obey!

RADOVAN

Yes, she is calling, for insulted
has she been, the wretched woman
by the furious Chrudoš!

PŘEMYSL

Whats happened?

RADOVAN

Perhaps, in his impassioned rage
he is preparing for attack
plunging the land into war!

PŘEMYSL

What do you say? Ah, Libuše thus troubled!
So let us go without delay!
The princess summons us to victory!

VŠICHNI

My půjdeme všichni pospolu,
kam ruka pokyne tvoje,
nás odvaha vede ku zápolu,
kde vítězné kynou nám boje!

JEDNÁNÍ TŘETÍ (Proroctví)

Komnata Libušina na Vyšehradě

Výstup 1.

LIBUŠE

Mír zjednán mezi oběma zas bratry,
mír zjednán u milence milěnčina
a u milenky milencovy též.
Rozluštěna jest neshoda!
Zas víže vás svornosti milá páska.
Jakž nemám z toho těšiti se dnes
stonásobně, v den sňatku
s kýženým a milým mužem!
(*k Chrudoši a Štáhlavovi*)
Nuž podejte si ruce ještě jednou!
Aj hle, Chrudoši, tvoje Krasava!
Nuž, jděte bláží! Ráda odpouštím
a prosit budu chotě, aby též –
jsa nadán mocí nyní veškerou –
vám odpustil, jak odpustila já!
Ne, již nemohu se děle,
zvláště pak hněvati dnes,
ano, srdce v blahu hýří,
v nitru chová jas a ples!

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV,
CHRUDOŠ, LUTOBOR

Ó, díky tobě, vyvolence bohů,
ty šlechetnosti planá, laskavá!
Ó, díky tobě, můj štěstí všude,
kam pošineš nohu,
buď tobě blaho jen a oslava!

(*Fanfára z dáli*)

LIBUŠE

On jde, on jde!

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV,
CHRUDOŠ, LUTOBOR

On jde!

Výstup 2.

Libuše sama

LIBUŠE

On jde!

Ještě nedohledný je oku dosavad,
neboť jej lidu oblily davy
jak balvan vlny zpěnění.
Avšak on jde, on jde!
Ó viz, velebný Kroku,
jenž s Vyšehradu mocně panoval
a nyní světa ruchu vzdálen jsi, –
nadešla již rozhodná života chvíle!
Ó, požehnání svého dopřej mi,
ať štěstí nese

ALL

With you we all shall go together
wherever you will bid us go,
courage leads us into battle
which cannot but end in victory!

ACT THREE (The Prophecy)

Libuše's chamber at Vyšehrad

Scene 1

LIBUŠE

Peace is made again between the two brothers,
peace is made between the maid and her lover
and between the lover and his sweetheart.
Resolved is the strife that parted them!
And again you are united in concord.
How could I fail to rejoice about it
today when I shall marry
my desired and beloved man!
(*to Chrudoš and Štáhlav*)
Well, shake your hands in witness to it again!
Behold, Chrudoš, here is your Krasava!
Go! Love each other! Gladly I forgive
and shall beg of my husband that he too –
invested with the supreme power –
shall forgive you as I myself forgave you!
No, I cannot any longer
harbour bad feeling today
when with joy my heart is brimming,
filled only with light and Bliss!

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV,
CHRUDOŠ, LUTOBOR

O, receive our thanks, you elect of the gods,
you so kindhearted and full of gentle thoughts.
O, receive our thanks, be always happy,
wherever you may go,
may goodness' glory accompany you!

(*A fanfare is heard in the distance.*)

LIBUŠE

He comes, he comes!

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV,
CHRUDOŠ, LUTOBOR

He comes!

Scene 2

Libuše

LIBUŠE

He comes!

He still remains hidden to my impatient eye,
for crowds of people have surrounded him
like foaming waters hide a stone.
But, ah, he comes, he comes!
Behold, venerable Krok
who once from Vyšehrad in glory ruled
and now no longer abides in this world –
now comes my life's decisive moment!
O, grant me your protection, your blessing give,
may it bring happiness

i národu i mně
po staletí, –
by zloba osudu nestihla lid
a nezastřela hvězdy jeho svit!

Výstup 3.
Libuše, děvy.

DĚVY
Nuž vítej nám, nevěsto ctná,
ty děvo cudná, líbezná!
Již kyne snubu doba.
Tvůj ženich již jde, nemeškej,
zář mu polila obličej,
ó, buďte šťastni oba!

LIBUŠE
On sluncem je, já lunou jeho, vaší,
vy jako hvězdy buďte, strážci naši!

DĚVY
Jasnému slunci jdeme vstříc,
hle, štěstím plane luny líc!

PROMĚNA
Volná prostora uvnitř Vyšehradu jako v prvním jednání.

Výstup 4.
*Chrudoš a Lutobor přicházejí, za nimi Štáhlav,
Radmila a Krasava.*

CHRUDOŠ
Neřekla vám, že dala všechnu moc
do rukou svého manžela?

LUTOBOR
Zas klame tebe nedůvěra zlá,
znak důvěry nes na čele!

CHRUDOŠ
Ne, ne, co vhod mi není,
to snášet nehodlám!
Jsem také muž jak on
a v pažích sílu mám!
Jsem muž, a u Peruna,
bojův se nelekám,
do zápasu, válečné bouře
se rád a směle dám!

ŠTÁHLAV
Ó bratře, drahý bratře,
ukrot' svých nader slepou nenávist!
Již k dobrému se zlo obrací,
zlých úmyslův buď prost a čist!

CHRUDOŠ
Jsem odhodlán!

LUTOBOR
Ustaň, ty lutý! Svému-li se knězi,
dle práva zvolenému, nepoddáš,
nebudu tchánem tvým a dcera moje
tvou ženou!

to me and to my people for centuries, –
that no ill fate may overtake the people
nor extinguish the light of our lucky stars!
Behold, venerable Krok, grant me your protection... etc.

Scene 3
Libuše, the Maidens.

THE MAIDENS
Welcome to us, virtuous bride,
you, maiden chaste and beautiful!
The time of wedding is come,
your bridegroom is here, tarry not,
his face is flushed with happiness,
o, may you both be happy!

LIBUŠE
He is the sun, I am the moon,
you like the stars be our guardians!

THE MAIDENS
The shining sun we go to meet,
with happiness the moon does flame!
Welcome to us... etc.

CHANGE OF SCENE
An open-air space within the confines of Vyšehrad as in act I.

Scene 4
*Chrudoš and Lutobor, behind them Štáhlav, Radmila and
Krasava.*

CHRUDOŠ
Did she not say that all the power now
is in the hands of her husband?

LUTOBOR
Again does evin mistrust possess you,
have confidence in her and him!

CHRUDOŠ
No, no, what does not suit me
I do not intend to bear!
I also am a man
and strength enough I have!
I am a man and, by the gods,
I am afraid of nought,
I into war and stormy struggles
will gladly go and fight!

ŠTÁHLAV
O, brother, my dear brother,
refrain from hatred raging in your heart!
Now towards good the ill is turning.
Be rid and free of evil thoughts!

CHRUDOŠ
I am resolved!

LUTOBOR
Do stop, ferocious man! If you will not submit
to him who is your prince elected
I shall not be your father and my daughter
not your wife!

KRASAVA

Ó poshov, miláčku,
ve hněvu svém,
sic žal se uhostí
v srděčku mém.
Pro lásku se naši,
miláčku můj, vzdej,
ode mne ty se
uprositi dej!

CHRUDOŠ

Ó zraku, čarovný zraku,
jenž záříš perlami!
Dej zlíbati ty slzy,
co řinou v ňadra mi!
Nevěsto má nejdražší,
poklade duše mé,
mám, tebe sotva našed,
zas ztratiti tebe?
Ne! Ne, ne, ne! Nuž poznej
mé srdce aspoň dnes,
vše rád snesu z lásky k tobě,
co chystá pomsty běs!

Výstup 5.

*Slavnostní pochod. Leši a vladyky s Radovanem v čele
vystoupí, pak Libuše a Přemysl, ze nimi kráčeji děvy a seřadí
se pod lípou s obou stran trůnu. Lid.*

PŘEMYSL

Hoj, tvrdý Vyšehrad, buď stokrát vítán!
Dnes nový host jej navštívil,
oddán tvé službě, lide. Mír ho doprovázej,
neb aj, toť Libuše jej vede v hrad!
(*k Libuši*)
Ó moje choti, moje choti drahá,
(*nejvroucněji*)
jak vysloviti city mám!
Ve blažené se rozkoši potácím,
ó, kéž to nebyl sen a klam!

LIBUŠE

Ó choti, kýžený a drahý choti,
i mně, i mně nedáno slov!
Mne plní štěstí nikdy netušené
a hvězdami je poset žití krov.

PŘEMYSL A LIBUŠE

Ó bozi, kteří trůníte ve záři
a vévodíte světa končinám,
pohledte na nás milostivou tváří,
za požehnání prosby nesem k vám!

RADOVAN A OSTATNÍ

Vyplněn úkol náš,
voláme: sňatek váš
buď požehnán,
nebeských darů dost,
pokoj a blaženost
budiž vám dán!

LIBUŠE

A teď, šlechtný choti, vyvolený
za knížete v obecném jáсотu,
na zlatý stolec se mnou vstupte již!
(*polohlasně k Přemyslovi*)

KRASAVA

Be patient, beloved,
and hold your peace,
or sorrow will again
dwell in my heart.
For our love's sake do,
beloved, give way,
take advise from me,
hear my earnest plea!

CHRUDOŠ

O, pearls, magical pearls
which sparkle in your eyes!
Let me kiss of those tears
which fall upon my heart!
My bride, of all the dearest,
the treasure of my soul,
shall I, just having found you,
shall I lose you again?
No! No, no, no! Do know then
my heart at least today, that
I, because of you, shall gladly bear
what vengeance may bring to me!

Scene 5

*Ceremonial procession.
Enter noblemen and elders headed by Radovan,
followed by Libuše and Přemysl. The people.*

PŘEMYSL

Hail, stronghold of Vyšehrad, my greeting to you!
Today a new guest is coming here,
wishing to serve you, people! Peace accompany him,
for lo! It is Libuše who is guiding him!
(*to Libuše*)
O you my consort, my consort dearest,
how shall I express what I feel!
How overwhelming is this delightful feeling.
O, that it is true and not a dream!

LIBUŠE

O, husband, my beloved and dearest husband,
I, too, I too am lacking words!
I feel a happiness never have experienced
and lucky stars are shining upon me.

PŘEMYSL AND LIBUŠE

O gods, ye, who are surrounded by glory
and govern all region of the world,
look upon us with loving kindness and mercy,
as your blessing we are asking, imploring!

RADOVAN AND OTHERS

Fulfilled our task
and so now your wedding
be celebrated,
may heaven bestow on you
peace and blessings
everlasting!

LIBUŠE

And now, my noble husband, whom the people
with general acclaim have made their prince,
ascend with me the golden throne this while!
(*in an aside to Přemysl*)

Však prosby pomněte, mé první prosby
vám k srdci položené!

PŘEMYSL (*k Libuši*)

Právo všech nejkrasší je milost konati! –
Vy leši, vladyky a kmeti všichni!
Zde stojím odhodlán jsa úplně,
jak lidu zvyk a mrav to káže,
však přispěním, pomocí vaší
být soudcem, vladařem a knížetem!

LEŠI, VLADYK A LID

Bud' zdrav, bud' zdrav, ó choti Libušin!
Měj stále v mysli slávy čin!

PŘEMYSL

Ó, nechte mě hned na počátku vlády
konati svou povinnost! Já zvěděl
o lutém sváru dvou bratrů.
Spor ten je vyrovnán, neb starší bratr
se mravům lidu podrobil; svůj meč
tasiti nemusím; (*vážně*) jsem tomu rád!
Však hana, kterou starší bratr, Chrudoš,
na tomto místě
svou kněžnu Libuši byl zasypal –

LIBUŠE (*tiše k Přemyslovi*)

Měj v mysli prosbu, první prosbu moji!

KRASAVA (*tiše k Chrudošovi*)

Nuž, pro naši lásku
vroucí se již vzdej,
politování,
hle, s ubohou měj!

CHRUDOŠ

Volá mě pán a Chrudoš půjde,
jsa hotov uklidit spor,
ať smířen pohany vzdor.
Měj statky a jmění mé
a ponechej je v moci své.
Chceš života mého?
Zdeť hlava jeho.
Však nežádej, bych zneuctil
svou hlavu v prachu.
Mám pýchu v srdci, která nezná strachu!

PŘEMYSL

Tot' ctihodný muž,
kdo se ve cti míti zná,
a nechci jeho pohanět čest.
Chci, aby smířil potupu,
chci, aby smyl ji jakkoli,
dle vlastní vůle své.
Mám svaté právo žádati to na něm!

CHRUDOŠ

Bud' smír mou pokorou!
Hle, noha ta, jež nekoří
se, leda bohům, ve prach
před Libuši tu kleká ku smíření!

PŘEMYSL

Ne na zem, ke mně, sem na prsa má!
Tys hanu její smyl, jsme vyrovnáni!

My prayer remember, the first that I have
made, appealing to your heart!

PŘEMYSL (*to Libuše*)

One of the noblest rights is to do acts of grace! –
You chieftains, noblemen and elders all!
Here do I stand resolved completely
as people's use and custom does prescribe,
but with your help and your assistance
to be your judge, your ruler and your prince!

CHIRFTAINS, NOBLEMEN, PEOPLE

Long live, long live Libuše's husband!
May your reign be always glorious!

PŘEMYSL

O, allow me right at the start of my reign
to do a sacred duty! I have learned
about two brothers' cruel strife.
That strife is settled now, for the older man
has the people's ruling accepted; my sword
I therefore need not sue; I'm glad of that!
The insult which the older brother Chrudoš
at this very place made
his princess Libuše suffer –

LIBUŠE (*in a low voice to Přemysl*)

Think of my prayer, my first prayer to you!

KRASAVA (*in a low voice to Chrudoš*)

Now for our love's sake
submit to his will,
have mercy, mercy
on poor wretched me!

CHRUDOŠ

My lord calls me and Chrudoš will go,
he's ready to end the strife
to redress the wrong he's done.
Have my estates and riches
and keep them in your power.
My life you claim perhaps?
Here then is my head!
But don't require to dishonour
my head in the dust.
for proud is my heart and of nothing afraid!

PŘEMYSL

Worthy is the man
who knows the price of honour,
and I do not want to disgrace him.
I only want him to make good,
whatever in way he chooses,
the wrong he has committed.
I have a sacred right to demand that of him!

CHRUDOŠ

Let peace come through humility!
here I, who do not bow my knee
except it be before the gods,
at Libuše's feet I fall and pardon ask!

PŘEMYSL

Not in the dust, here, to my embrace!
Now you have washed your guilt, we two are even!

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV, RADOVAN,
LUTOBOR

Buď tobě chvála
za milost tvou,
že smilovala se
nad vinou.
Tys láskou na trůně
se vlásti jal
a v národě lůně
cit vděku vzňal!

VŠICHNI

Zpěvu se oddejme,
jásejme, volejme:
skončen je svár!
Svornost se vrátila,
pokojem splatila,
mír nese v dar!

*Libuše s očima a rukama pozdviženýma celý ten čas stojí
v zanícení prorockém v popředí.*

LIBUŠE

Bohové mocní,
za tento šťastný den dík budiž vám!
A vy se s oblaků usmíváte
tak laskavě!
Vy rukou kynete do temné dálky,
tak jako byste chtěli tím snad říci,
že drahý český národ můj
tak krásných dnův se ještě mnoho dočká!
Ha, ký to obraz čarovného lesku
z lůna mraků
se jeví zmámenému zraku!

OSTATNÍ

Tiše! Tiše! Věštbám nakloňte sluch,
budoucnost odhalí věštný duch!

OBRAZ I.

BŘETISLAV A JITKA

LIBUŠE

Tam kráčí rek, jenž zemi sesterskou
dal koruně, mohutnou ranou dobyl
své nevěsty, zachránil svaté tělo
a zaplašil mrak děsný v západu!

OBRAZ II.

JAROSLAV ZE ŠTERNBERKA

Aj hle! Zas nová bouř se valí blíž
od východu, kolkolem temno šíříc!
Aj, tu Jaroslav jak orel letí,
tvrdou ocel na mohutných prsou,
pod ocelí chrabrost, udatenství,
pod helmicí velebystrý věhlas,
jarota mu z žhavých zraků plane!
Ha, rozplašen a zničen děsný mrak!

OBRAZ III.

OTAKAR II., ELIŠKA A KAREL IV.

A tamo zástup chrabrých velmožů
přichází blíž! Bud' vítán mi,
ó pane, vládnoucí od moře k moři,
měst původci a lidu příteli!
I tebe vítám, paní šlechtná,

KRASAVA, RADMILA, ŠTÁHLAV, RADOVAN,
LUTOBOR

Your noble deed
is worthy of praise
that you have had pity
on his guilt!
With love you have started
to govern us,
your people you have to
gratitude called!

ALL

Let us now sing with joy,
rejoice and be merry:
ended is the strife!
Concord is reaffirmed,
peace is reestablished,
love reigns again!

*(Libuše stands all the while in the foreground in prophetic
rapture with her eyes and hands raised upwards.)*

LIBUŠE

O Gods almighty,
for this one happy day have ye my thanks!
You from beyond the clouds are looking down
with gentle smiles!
Your hand is beckoning to dark distance,
as if you wanted thereby to say, perhaps,
that to my Czech people you will
grant many more such lovely days in future!
Ah, what a picture of enchanting beauty
now through the clouds
does like a vision appear to me!

ALL

Silence! Silence! Listen to her wise words
which will tell us what the future hides!

PICTURE I

BŘETISLAV AND JITKA

LIBUŠE

A hero comes who a sisterly land
adds to the crown; he with a mighty stroke has
conquered his bride, a sacred body rescued
and in the West a terrible cloud dispersed!

PICTURE II

JAROSLAV OF ŠTERNBERK

Behold! Another storm is threatening
now from the East and shrouding all in darkness!
But here Jaroslav, like an eagle flies,
with steel armour on his powerful chest
and, under it, courage, great valiance,
under the helm wisdom, his great gift,
youthfulness from burning eyes is shining!
And a frightful cloud by him is dispersed!

PICTURE III

OTAKAR II., ELIŠKA AND CHARLES IV.

And there a crowd of stalwart noblemen
is coming near! Welcome to me,
o lord who rules from sea to sea,
you townbuilder and friend of the people!
You too I welcome, generous lady,

miláčku národa, kterémus
ne krále, otce zrodila, jenž Čechům
chléb osvěty při vlastním stole dal!

OBRAZ IV.

ŽIŽKA, PROKOP VELIKÝ A HUSITÉ

Však slyš! Jak meluzina hučí zlá
a hromy bouří strašlivě!
Nebem se blesky křížují,
strom se kácí s vrchu skal!
Zem celá kolemkol
se otřásá až v útrobu svou,
jen oni pevně jdou! –
Jako rolník zralé klasy,
národa tak vrahy kácí.
Jim v řadrech plane svaté pomsty žár,
celému světu nesou vznik i zmar!

OBRAZ V.

JIŘÍ Z PODĚBRAD

A hle! Teď v mlhách sotva utvořených
poslední září rek, jenž z národa
na trůn byl povolán!
V míru i válce veliký;
muž velikán, větší století svého,
muž ducha sokem obdivovaného! –
Co dál? To mlha oku zahaluje
a mnoho skrývá zkalenému zraku,
tajemství hrozná – prokletí! –
Však necht se stane cokoli,
to cítím v nejhlubší svých řader hloubi:
můj drahý národ český neskoná,
on pekla hrůzy slavně překoná!

OBRAZ VI.

KRÁLOVSKÝ HRAD PRAŽSKÝ

VŠICHNI

Český národ neskoná,
on pekla hrůzy slavně překoná!
Sláva! Sláva!

whom all the people love, who bore
not a king but a father who to the Czechs
gave the bread of culture at their own table!

PICTURE IV

ŽIŽKA, PROKOP THE GREAT AND THE HUSSITES

But hear! How evil storm winds roar and wail
and frightful thunder fills the air!
Lightnings are crossing the sky,
trees fall from the tops of the rocks!
The whole land all over
is trembling and shaking to the depths,
and only they stay firm! –
As the peasant does ripe wheat,
so do they mow down people's enemies.
In them the flame of sacred vengeance burns,
both life and death they bring to the whole world!

PICTURE V

GEORGE OF PODĚBRADY

Behold! Now from the misty veils just formed
the called to be their king!
Both in peace and war alike he's great,
one of the great who are greater than their time,
a man whose spirit is admired by adversaries! –
What else? Mists conceal the future to my eye
and many a thing hide to my now dimming sight,
horrible secrets – curses, perhaps! –
But whatever may happen,
this much I feel and know
in the depths of my heart:
My dear Czech people shall never perish,
they all hell's horrors will ever resist!

PICTURE VI

THE ROYAL CASTLE IN PRAGUE

ALL

Czech people shall never perish,
they all hell's horrors will ever resist!
Glory! Glory!